

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7Cdo/52/2020
Identifikačné číslo spisu: 8714208158
Dátum vydania rozhodnutia: 24.02.2021
Meno a priezvisko: JUDr. Peter Brňák
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2021:8714208158.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne B. W. S., bývajúcej v M., M. XXX/XX, zastúpenej Advokátskou kanceláriou JUDr. Marcel Mašan, s.r.o., so sídlom vo Veľkom Slavkove, Školská 257, IČO: 36 858 935, proti žalovanému Gymnázium Poprad, so sídlom v Poprade, Kukučínova 4239/1, IČO: 00161098, o náhradu mzdy s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Poprad pod sp. zn. 17Cpr/17/2014, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Prešove zo 14. februára 2019 sp. zn. 9CoPr/6/2018, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Prešove zo 14. februára 2019 sp. zn. 9CoPr/6/2018
a rozsudok Okresného súdu Poprad z 22. júna 2018 č. k. 17Cpr/17/2014-426 z r u š u j e a v e c v r a c i
a Okresnému súdu Poprad na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Poprad (ďalej aj „súd prvej inštancie“ alebo „prvoinštančný súd“) ostatným rozsudkom z 22. júna 2018 č. k. 17Cpr/17/2014-426 zaviazal žalovaného zaplatiť žalobkyni istinu 2.226,78 € s bližšie uvedeným úrokom z omeškania (výrok I.), v prevyšujúcej časti žalobu zamietol (výrok II.) a vyslovil, že žiadna zo strán nemá právo na náhradu trov konania (výrok III.).

1.1. Nárok odôvodnila žalobkyňa tým, že dňa 4. júna 2012 žalovaný doručil žalobkyni výpoveď z pracovného pomeru. V konaní prvoinštančného súdu sp. zn. 12Cpr/13/2012 súd určil, že výpoveď daná žalovaným žalobkyni je neplatná. Žalobou uplatnený nárok žalobkyňa rozčlenila na 3 nároky, prvým bol nárok na náhradu mzdy za obdobie od 1. septembra 2012 do 30. apríla 2014 za 20 mesiacov, druhý nárok bol nárok na doplatok mzdy titulom krátenia osobného príplatku za obdobie máj až august 2012 a tretí nárok bol nárokom za nevyčerpanú dovolenku za 10 dní od 22. mája 2012 do 31. mája 2012. Žalobkyňa poukázala na to, že žalovanému oznámila, že trvá na ďalšom zamestnávaní, hľadala si prácu, avšak neúspešne; mala preto za to, že jej žaloba je dôvodnou.

1.2. O návrhu žalobkyne prvostupňový súd pôvodne rozhodol rozsudkom 13. marca 2015, ktorým zaviazal žalovaného zaplatiť žalobkyni istinu 6.449,04 € s bližšie uvedeným úrokom z omeškania, v prevyšujúcej časti žalobu zamietol a o trovách konania rozhodol tak, že žiadny z účastníkov nemá na náhradu trov konania právo. Proti rozsudku v zákonnej lehote podala odvolanie žalobkyňa i žalovaný. Odvolací súd predchádzajúcim rozsudkom z 29. septembra 2015 potvrdil rozsudok vo výroku, ktorým

súd žalobe vyhovel a v časti, ktorým zamietol návrh na zaplatenie osobného príplatku 160 € s bližšie uvedeným úrokom z omeškania a zrušil rozsudok v prevyšujúcej zamietavej časti a vo výroku o trovách konania.

1.3. V priebehu ďalšieho konania súd prvej inštancie pripustil zmenu petitu žalobného návrhu na základe podania žalobkyne zo 6. júna 2018 tak, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobkyni náhradu čistej mzdy v sume 7.711,22 € spolu s bližšie uvedenými úrokmi z omeškania. Súd prvej inštancie uviedol, že po rozhodnutí odvolacieho súdu a úprave žalobného petitu predmetom konania zostal nárok na náhradu mzdy za obdobie 11 mesiacov od 1. júna 2013 do 30. apríla 2014 vo výške 7.442,57 € netto s príslušenstvom a nárok na náhradu mzdy za 9 dní, za ktoré bola zo strany žalovaného udelená žalobkyni absencia. Za toto obdobie bol nárok vyčíslený vo výške 268,65 € netto s príslušenstvom.

1.4. Vo vzťahu k nároku na náhradu mzdy za žiadaných 11 mesiacov mal súd za to, že dôvodným je nárok v rozsahu 1.958,13 € netto s príslušenstvom za 3 mesiace od 1. júna 2013 do 31. augusta 2013 a dospel k záveru o tom, že Zákonník práce (ďalej aj „ZP“) nezakazuje možnosť dohody o širšom rozsahu nároku zamestnanca na náhradu mzdy pri neplatnom skončení pracovného pomeru. Mal za to, že z tohto pracovného poriadku (čl. 8) vyplýva, že žalobkyňa má minimálne nárok na náhradu mzdy za 12 mesiacov a pokiaľ súd právoplatne rozhodol o priznaní nároku za 9 mesiacov prvým rozsudkom, priznal ešte nárok na náhradu mzdy za 3 mesiace od 1. júna 2013 do 31. augusta 2013. Keď žalobkyňa žiadala náhradu celkovo za 20 mesiacov, prvostupňový súd mal za to, že tento rozsah bol žalobkyňou žiadaný nedôvodne. Podľa súdu vzhľadom na pracovný trh v rokoch 2012 - 2014, žalobkyňa sa mohla zamestnať, keď aj nie v práci, ktorá by zodpovedala jej kvalifikácii, minimálne v inom odbore v práci, ktorá by síce nezodpovedala kvalifikácii, ale zdravotnému stavu žalobkyne. Navyše žalobkyňa v období nezamestnanosti pozastavila živnosť, z ktorej mohla mať aspoň príležitostný príjem. Pokiaľ žalobkyňa v konaní poukázala na to, že dôvodom, pre ktorý sa jej nepodarilo nájsť prácu, mal byť vplyv štatutárneho zástupcu žalovaného v školstve, mal súd prvej inštancie jednak za to, že túto skutočnosť žalobkyňa nepreukázala žiadnym prostriedkom procesného útoku, naviac sa súdu nejaví logické, že by žalovaný po skončení pracovného pomeru so žalobkyňou mal záujem na tom, aby sa žalobkyňa nezamestnala v inom školskom zariadení. Pri zamietnutí návrhu v rozsahu, ktorý by celkovo presahoval 12 mesiacov, poukázal súd prvej inštancie na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolačí súd“) sp. zn. 4Cdo/204/2009. V neposlednom rade za dôvodný považoval prvostupňový súd aj nárok na náhradu mzdy za vykázanú absenciu žalobkyne.

2. Krajský súd v Prešove (ďalej aj „odvolací súd“) na odvolanie žalobkyne a žalovaného rozsudkom zo 14. februára 2019 sp. zn. 9CoPr/6/2018 potvrdil prvostupňový rozsudok v časti vyhovujúceho výroku I. a v zamietajúcom výroku II., zmenil prvostupňový rozsudok v časti vyhovujúceho výroku I. čo do úroku z omeškania a vyslovil, že žiadna zo strán nemá právo na náhradu trov konania.

2.1. Odvolací súd - s výnimkou časti rozhodnutia o príslušenstve - konštatoval správne zistený skutkový stav, potrebný pre rozhodnutie vo veci, ako aj správne právne posúdenie veci. Z odôvodnenia prvostupňového rozsudku bol zrejмый vzťah medzi skutkovými zisteniami, úvahami pri hodnotení dôkazov a právnym záverom, rešpektujúcim právny názor odvolacieho súdu uvedený v jeho zrušujúcom uznesení. Prvostupňové rozhodnutie považoval za presvedčivé.

2.2. V súvislosti s odvolaním žalobkyne považoval odvolací súd za správne prvostupňové rozhodnutie, pokiaľ žalobu o náhradu mzdy titulom neplatného skončenia pracovného pomeru v rozsahu prevyšujúcom 12 mesiacov zamietol. Súd prvej inštancie v bode 36. odôvodnenia rozsudku detailne vyhodnotil nepreukázanie predpokladov pre priznanie náhrady nad rozsah 12 mesiacov. Odvolací súd sa stotožnil s argumentáciou súdu prvej inštancie, podľa ktorej potvrdenia o tom, že sa žalobkyňa uchádzala o zamestnanie, z ktorých vyplýva značný časový odstup od skončenia pracovného pomeru, nesvedčia o tom, že vyvíjala iniciatívu potrebnú pre získanie zamestnania u iného zamestnávateľa. Pozastavenie živnosti v uvedenom období taktiež nenasvedčuje záujmu o činnosť, z ktorej by mohol plynúť potrebný príjem. Tvrdenie žalobkyne v tom zmysle, že nemožnosť nájsť si prácu mala byť ovplyvnená negatívnou činnosťou štatutárneho zástupcu žalovaného, zostala len v polohe ničím nepreukázaného tvrdenia a v zhode s názorom súdu prvej inštancie aj vykazujúceho znaky nepravdepodobnosti.

2.3. V súvislosti s rozhodovaním o príslušenstve odvolací súd poukázal na to, že žalobkyňa podaním zo 6. júna 2018, ktoré bolo žiadosťou o pripustenie zmeny petitu návrhu, ktorej súd prvej inštancie vyhovel,

žiadala úrok z omeškania zo sumy 238,80 € a vo výške 8,75 % ročne od 1. júla 2012 do zaplatenia a zo sumy 29,85 € taktiež vo výške 8,75 % ročne od 1. augusta 2012 do zaplatenia. Keďže súd je návrhom viazaný v tom zmysle, že ho nemôže prekročiť, súd prvej inštancie o výške úrokov z omeškania z týchto súm rozhodol nesprávne. Preto odvolací súd v časti vyhovujúceho výroku tento podľa § 388 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) zmenil.

2.4. Žalobkyňa bola úspešná vo vzťahu k nároku na náhradu mzdy za obdobie 12 mesiacov aj vo vzťahu k nároku na náhradu mzdy za žalovaným vykázanú absenciu, žalovaný bol úspešný vo vzťahu k nároku na náhradu mzdy presahujúcemu 12 mesiacov aj vo vzťahu k nároku na osobný príplatok, preto rozhodol tak, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov prvoinštančného ani odvolacieho konania právo.

3. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podala žalobkyňa dovolanie, a to podľa § 420 písm. f/ CSP a § 421 ods. 1 písm. a/ CSP. Navrhla, aby dovolací súd zrušil odvolacie rozhodnutie a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Najskôr žalobkyňa opísala priebeh konania pred oboma nižšími súdmi.

3.1. V súvislosti s dovolaním podľa § 420 písm. f/ CSP žalobkyňa namietala nedostatok dôvodov, arbitrárnosť, nesprávne hodnotenie vykonaných dôkazov a prekvapivosť napadnutého odvolacieho rozhodnutia. Podľa jej názoru predložila v konaní dostatok presvedčivých dôkazov o tom, že sa uchádzala o prácu, resp. prečo zrušila svoju živnosť, čo nižšie súdy neakceptovali. Ďalej citujúc zo znaleckého posudku Ing. Lindtnerovej uviedla, že nie je zrejmé, ako súdy dospeli k výške priznaného nároku (istiny i príslušenstva).

3.2. V súvislosti s § 421 ods. 1 písm. a/ CSP žalobkyňa všeobecne polemizovala s právnymi závermi odvolacieho súdu, spochybňovala správnosť jeho rozhodnutia a kritizovala jeho prístup k právnemu posudzovaniu vecí. V tejto súvislosti uvádzala, že súdy zaťažili stranu žalobkyne neprímeranou dôkaznou povinnosťou a v snahe napomôcť žalovanému vyhodnotili ňou predložené dôkazy ako nedostatočné. Odcitovala časť rozhodnutia dovolacieho súdu sp. zn. 6Cdo/157/2010 a poukázala na rozhodnutie Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 4Co/291/2012.

4. Žalovaný vo svojom vyjadrení k dovolaniu navrhol dovolaciemu súdu, aby toto odmietol, resp. zamietol. Poukázal na dovolacie rozhodnutia sp. zn. 4Cdo/204/2009 a 6Cdo/157/2010.

5. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie žalobkyne podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP je prípustné a tiež dôvodné; v dôsledku jeho účinku dovolací súd zrušil rozhodnutie odvolacieho súdu ako aj súdu prvej inštancie a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 449 ods. 1, 2 a § 450 CSP).

6. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

Dovolanie žalobkyne podľa § 420 písm. f/ CSP

7. Žalobkyňa vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania najskôr z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP (bod 3.1.), podľa ktorého dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

7.1. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle tohto ustanovenia nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (3Cdo/41/2017, 3Cdo/214/2017, 8Cdo/5/2017, 8Cdo/73/2017). Dovolací súd preto skúmal, či došlo k dovolateľkou namietanej procesnej vade.

7.2. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu konania v zmysle § 420 písm. f/ CSP, sú a/

zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia.

7.3. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

7.4. Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu tak, že sa ním rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra pojednania veci, to ako súd viedol spor, znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a măriaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní (porovnaj R 129/1999 a 1Cdo/6/2014, 3Cdo/38/2015, 5Cdo/201/2011, 6Cdo/90/2012). Tento pojem nemožno vykladať extenzívne jeho vzťahovaním aj na faktickú meritórnú rozhodovaciu činnosť súdu. „Postupom súdu“ možno teda rozumieť iba samotný priebeh konania, nie však konečné rozhodnutie súdu posudzujúce opodstatnenosť žalobou uplatneného nároku.

7.5. Pokiaľ žalobkyňa namietala nedostatok riadneho odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu, dovolací súd poukazuje na to, že už dávnejšia judikatúra najvyššieho súdu (R 111/1998) zastávala názor, že nepreskúmateľnosť rozhodnutia nezakladá zmätočnosť a prípustnosť dovolania; nepreskúmateľnosť bola považovaná len za vlastnosť (vyjadrujúcu stupeň kvality) rozhodnutia súdu, v ktorej sa navonok prejavila tzv. iná vada konania majúca za následok nesprávne rozhodnutie veci.

7.6. Na podstate zásady, podľa ktorej nepreskúmateľnosť zakladá (len) inú vadu konania (teda nie zmätočnosť), zotrvalo aj zjednocujúce stanovisko R 2/2016, právna veta ktorého znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku“. Zmeny v právnej úprave dovolania a odvolacieho konania, ktoré nadobudli účinnosť od 1. júla 2016, sa podstaty a zmyslu tohto stanoviska nedotkli, preto ho treba považovať aj naďalej za aktuálne.

7.7. V danom prípade obsah spisu nedáva žiadny podklad pre uplatnenie druhej vety stanoviska R 2/2016, ktorá predstavuje krajnú výnimku z prvej vety a týka sa výlučne len celkom ojedinělých (extrémnych) prípadov, ktoré majú znaky relevantné aj podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. O taký prípad ide v praxi napríklad vtedy, keď rozhodnutie súdu neobsahuje vôbec žiadne odôvodnenie, alebo keď sa vyskytli „vady najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém“ (pozri Sutyazhnik proti Rusku, rozsudok z roku 2009), prípadne ak došlo k vade tak zásadnej, že mala za následok „justičný omyl“ (Ryabykh proti Rusku, rozsudok z roku 2003). V odôvodnení napadnutého rozsudku odvolací súd (aj prostredníctvom prvostupňového rozhodnutia, na závery ktorého odkázal, pozn.) citoval ustanovenia, ktoré aplikoval a z ktorých vyvodil svoje právne závery; svoje právne úvahy a závery primerane odôvodnil. Obsah spisu v ničom neopodstatňuje tvrdenie dovolateľky, že odvolací súd svoje rozhodnutie odôvodnil spôsobom priechiacim sa zákonu. Za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f/ CSP nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľa.

7.8. Najvyšší súd už stabilne judikuje, že dôvodom znemožňujúcim realizáciu procesných oprávnení účastníka a zakladajúcim zmätočnosť nie je nedostatočné zistenie rozhodujúcich skutkových okolností, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu (R 37/1993, R 125/1999, R 42/1993, 3Cdo/26/2017, 4Cdo/56/2017, 5Cdo/90/2017, 8Cdo/187/2017). Súlad tohto právneho názoru s Ústavou Slovenskej republiky posudzoval ústavný súd napríklad v uzneseniach sp. zn. II. ÚS 465/2017 a I. ÚS 150/2018, nedospel však k záveru o jeho ústavnej neudržateľnosti.

7.9. Vadu zmätočnosti nezakladá ani (prípadné) nesprávne právne posúdenie veci (porovnaj judikát R 24/2017).

7.10. Dovolací súd v neposlednom rade konštatuje, že v danom prípade nejde ani o prekvapivé

rozhodnutie v zmysle § 382 CSP. V rozhodovacej praxi najvyššieho súdu sa pod „prekvapivým rozhodnutím“ rozumie rozhodnutie, ktorým odvolací súd, na rozdiel od súdu prvej inštancie, za rozhodujúcu považoval skutočnosť, ktorú nikto netvrdil alebo nepopieral, resp. ktorá nebola predmetom posudzovania súdom prvej inštancie. Prekvapivým je rozhodnutie odvolacieho súdu „nečakane“ založené na iných právnych záveroch než rozhodnutie súdu prvej inštancie (porovnaj 3Cdo/102/2008), resp. rozhodnutie z pohľadu výsledkov konania na súde prvej inštancie „nečakane“ založené nepredvídateľne na iných „nových“ dôvodoch, než na ktorých založil svoje rozhodnutie súd prvej inštancie, pričom strana sporu v danej procesnej situácii nemala možnosť namietat' ne/správnosť „nového“ právneho názoru zaujatého až v odvolacom konaní (porovnaj 5Cdo/46/2011). V danom prípade ale rozhodnutie odvolacieho súdu vo vzťahu k rozhodnutiu súdu prvej inštancie nevyznieva ani prekvapujúco, ani nečakane, keď súdy oboch inštancií založili svoje rozhodnutia na rovnakých skutkových záveroch pri aplikácii rovnakých právnych noriem. So zreteľom na vyššie uvedené nebolo rozhodnutie odvolacieho súdu vo vzťahu k rozhodnutiu súdu prvej inštancie ani prekvapujúce a ani nečakané.

7.11. Na podklade vyššie uvedeného dovolací súd uzatvára, že dovolanie žalobkyne nie je podľa § 420 písm. f/ CSP prípustné.

Dovolanie žalobkyne podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP

8. Dovolateľka zastáva názor, že jej dovolanie je prípustné tiež podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, v zmysle ktorého je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu.

8.1. Prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP nezakladá samo tvrdenie dovolateľa, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu; určujúcim je až záver (zistenie) dovolacieho súdu, že k tvrdenému odklonu od ustálenej rozhodovacej praxe skutočne došlo. Dovolací súd preto pristúpil k posúdeniu opodstatnenosti tvrdenia žalobkyne o prípustnosti jej dovolania v zmysle tohto ustanovenia.

8.2. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku hmotnoprávnu alebo procesnoprávnu (nie skutkovú), na vyriešení ktorej spočívalo napadnuté rozhodnutie. Právna otázka musí byť označená v dovolaní spôsobom jasným, určitým a zrozumiteľným. Dovolateľ musí uviesť, v čom spočíva nesprávnosť jej riešenia a ako mala byť správne riešená. Pre právnu otázku, ktorú má na mysli § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, je charakteristický „odklon“ jej riešenia, ktorý zvolil odvolací súd, od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Dovolateľ musí v dovolaní uviesť (aj) rozhodnutie (rozhodnutia) dovolacieho súdu, od ktorého (ktorých) sa odvolací súd odklonil.

9. Dovolací súd s použitím výkladového pravidla uvedeného v § 124 ods. 1 a Čl. 11 ods. 1 CSP ustálil, že žalobkyňa poukazujúc na dovolacie rozhodnutie sp. zn. 6Cdo/157/2010, od ktorého sa mal odvolací súd napadnutým rozhodnutím odkloniť, vyčítala odvolaciemu súdu nesprávne právne posúdenie veci v otázke nepriznania jej požadovanej náhrady mzdy nad priznaný rozsah 12 mesiacov (túto náhradu žiadala za 20 mesiacov, pozn.), vychádzajúc z ustanovenia § 79 ods. 2 ZP v spojení s čl. 8 ods. 4 pracovného poriadku žalovaného účinného od 1. septembra 2011. V danom prípade teda dovolateľka vymedzila právnu otázku (či nižšie súdy jej právne konformným spôsobom krátili požadovanú náhradu mzdy nad rozsah 12 mesiacov), pri riešení ktorej otázky sa mal odvolací súd odkloniť od rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 6Cdo/157/2010. Najvyšší súd preto skúmal, či dovolanie žalobkyne je v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/ CSP prípustné.

9.1. Najvyšší súd v rozhodnutí sp. zn. 6Cdo/157/2010 v súvislosti s interpretáciou § 79 ods. 2 ZP resp. § 61 ods. 2 predchádzajúceho ZP už uviedol, že najmä v dôsledku spoločensko-ekonomických zmien, ku ktorým došlo po roku 1989, sa predtým ustálená judikatúra stala nepoužiteľnou. „Hodnotová zmena v právnom poriadku mala za následok zmenu významu normatívneho textu (právneho pravidla) obsiahnutého v ustanovení § 79 ods. 2 Zákonníka práce, ktoré treba vykladať tak, že súd môže na žiadosť zamestnávateľa náhradu mzdy za čas presahujúci deväť (v danej veci dvanásť, pozn.) mesiacov primerane znížiť, prípadne vôbec nepriznať len výnimočne, a to v prípadoch, ak výkon práva na náhradu

mzdy z neplatného skončenia pracovného pomeru, zaručeného ustanovením § 79 ods. 1 Zákonníka práce, by bol v rozpore s dobrými mravmi v zmysle čl. 2 Zákonníka práce“. Aj keď v okolnostiach teraz posudzovanej veci platilo iné znenie § 79 ods. 2 ZP (ex lege sa už neprihliadalo na prácu u iného zamestnávateľa ani na dôvod nezapojenia sa zamestnanca do práce, pozn.), nižšie súdy správne vychádzali z čl. 8 ods. 4 pracovného poriadku žalovaného, ktorého znenie je v podstate identické s ostatným znením § 79 ods. 2 ZP (až na jeho ostatnú vetu). S vysloveným právnym názorom dovolacieho súdu vo veci sp. zn. 6Cdo/157/2010 najvyšší súd súhlasí, a to o to viac, ak podmienka vyvíjania primeraného úsilia na zapojenie sa do práce u iného zamestnávateľa už nebola (ani) právom predpokladaná.

9.2. Právne názory dovolacieho súdu vo veci sp. zn. 6Cdo/133/2009 boli konfrontované aj v rámci ústavného prieskumu iného rozhodnutia najvyššieho súdu (4Cdo/125/2018), pričom Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) vo svojom náleze z 19. novembra 2019 sp. zn. I. ÚS 331/2019 uviedol, že predchádzajúce ustanovenie § 79 ods. 2 ZP resp. ešte predtým § 61 ods. 2 ZP «obsahovalo aj „návod“ ako pristupovať k zníženiu, resp. nepriznaniu náhrady mzdy. Súdy mali pri svojom rozhodovaní prihliadať najmä na to, či zamestnanec bol v tomto čase zamestnaný u iného zamestnávateľa, akú prácu tam vykonával a aký zárobok dosiahol alebo z akého dôvodu sa do práce nezapojil. Súdy tak posudzovali, či sa zamestnanec zapojil alebo mohol zapojiť (a bez vážnych dôvodov sa nezapojil) do práce u iného zamestnávateľa za podmienok v zásade rovnocenných alebo dokonca výhodnejších, než by mal pri výkone práce podľa pracovnej zmluvy, keby zamestnávateľ plnil svoju povinnosť prideliť mu dohodnutú prácu. Účelom tejto úpravy, predpokladajúcej všeobecnú pracovnú povinnosť (povinnosť zapojiť sa do práce), bolo pôsobiť na zamestnanca, aby vyvíjal primerané úsilie - aspoň pri spore, ktorý trvá dlhšie - zapojiť sa dočasne do práce u iného zamestnávateľa. V dôsledku systémových spoločensko-ekonomických zmien, ku ktorým došlo po roku 1989, je však potrebné nároky z neplatne skončeného pracovného pomeru posudzovať iným spôsobom» tak, ako už uviedol najvyšší súd vo veci sp. zn. 6Cdo/157/2010, uzavrel ústavný súd. V tomto ohľade aj s poukazom na „voľnú úvahu súdu“ pri možnosti zníženia náhrady mzdy poukázal ústavný súd tiež na odbornú právnickú literatúru (Friedmannová D., Masár, B., Matejka, O., Tkáč, V. Zákonník práce. Komentár, Bratislava: Wolters Kluwer s. r. o., 2014. s. 389 - 390), pričom uviedol, že „[p]ri takomto rozhodovaní ... treba vychádzať z konkrétneho dôvodu toho-ktorého spôsobu skončenia pracovného pomeru stanoveného v § 59 ods. 1 písm. b) až d) Zákonníka práce a so zreteľom na tento konkrétny dôvod zistiť, prečo zamestnávateľ neumožnil zamestnancovi pokračovať v práci po tom, ako mu zamestnanec oznámil, že trvá na tom, aby ho naďalej zamestnával, resp. zistiť, či na strane zamestnávateľa nastali také skutočnosti, ktoré mu objektívne znemožnili, aby zamestnancovi umožnil pokračovať v práci a zároveň mu objektívne znemožnili uspokojiť mzdové nároky zamestnanca.“

10. V danom prípade z obsahu dovolaní napadnutého odvolacieho rozhodnutia vyplýva, že odvolací súd sa stotožnil (aj) s argumentáciou súdu prvej inštancie, podľa ktorej potvrdenia o tom, že sa žalobkyňa uchádzala o zamestnanie, z ktorých vyplýva značný časový odstup od skončenia pracovného pomeru, nesvedčia o tom, že vyvíjala iniciatívu potrebnú pre získanie zamestnania u iného zamestnávateľa. Pozastavenie živnosti v uvedenom období taktiež nenasvedčuje záujmu o činnosť, z ktorej by mohol plynúť potrebný príjem (bod 16 odôvodnenia odvolacieho rozhodnutia). Právne závery odvolacieho súdu, rovnako ako prvostupňového súdu (pozri bod 36 odôvodnenia prvostupňového rozhodnutia) pri posudzovaní nároku žalobkyne na náhradu mzdy v rozsahu prevyšujúcom 12 mesiacov sa odlišujú od súčasnej praxe dovolacieho súdu, prezentovanej v tomto prípade rozhodnutím najvyššieho súdu sp. zn. 6Cdo/157/2010. Dovolanie žalobkyne je preto prípustné v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/ CSP.

10.1. Najvyšší súd sa v danom prípade stotožňuje s právnymi závermi vyjadrenými už skôr v rozhodnutí sp. zn. 6Cdo/157/2010 (bod 9.1.). Pripomína, že v podobných súvislostiach prezentoval svoje právne názory na v dovolaní nastolenú právnu otázku aj ústavný súd (bod 9.2.).

10.2. Z vyššie uvedeného vyplýva, že závery odvolacieho súdu (aj prvostupňového súdu) podmieňujúce nárok žalobkyne na náhradu mzdy v rozsahu prevyšujúcom 12 mesiacov jej iniciatívou pri zamestnaní sa u iného zamestnávateľa, či pozastavením jej živnosti, spočívajú na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

11. Vychádzajúc z vyššie uvedeného dovolací súd uzatvára, že dovolanie podľa § 421 ods. 1 písm. a/

CSP je prípustné a zároveň dôvodné, a teda je potrebné napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu zrušiť (§ 449 ods. 1 CSP). Keďže nápravu nemožno dosiahnuť iba zrušením rozhodnutia odvolacieho súdu, dovolací súd zrušil aj rozhodnutie súdu prvej inštancie (§ 449 ods. 2 CSP) a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 450 CSP).

12. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazané právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP). Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

13. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.